

ΓΡΑΠΤΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 2016

ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΑΞΗ: Α΄ Γυμνασίου

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: Δευτέρα 13 Ιουνίου 2016

ΧΡΟΝΟΣ: 2 ώρες

ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ:

- α) Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από τέσσερα (4) μέρη
 β) Να γράψετε με μπλε ή μαύρο μελάνι.
 γ) Δεν επιτρέπεται η χρήση διορθωτικού.
 δ) Όλες οι απαντήσεις να γραφούν στα φύλλα εξέτασης.

Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από πέντε (5) σελίδες

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ (ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ)**(Μονάδες 4)**

1. α) Να αντιστοιχίσετε καθένα από τα γράμματα της στήλης Α΄ με τον αντίστοιχο ορθό αριθμό της στήλης Β΄.
Προσοχή: Στη στήλη Β΄ περισεύει ένα σημείο. (4 x 0,5 μον. = μον. 2)

Στήλη Α΄	Στήλη Β΄
A. Ταυροκαθάψια	1. Μεσοποταμία
B. Ζιγκουράτ	2. Κύλωνα
Γ. Κυκλώπεια Τείχη	3. Κόδρος
Δ. Τύραννος	4. Μυκηναϊκός πολιτισμός
	5. Μινωικός πολιτισμός

- β) Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή λάθος, γράφοντας στα φύλλα εξέτασής σας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.
(4 x 0,5 μον. = μον. 2)

- Οι νόμοι του Δράκοντα ήταν οι πρώτοι γραπτοί νόμοι στην ιστορία της αρχαίας Ελλάδας.
- Η Κνωσός ήταν το σημαντικότερο ανακτορικό κέντρο του μυκηναϊκού πολιτισμού.
- Η Απέλλα ήταν η λαϊκή συνέλευση των Σπαρτιατών.
- Η κυριότερη πόλη των Σουμερίων ήταν η Ουρ.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

(Μονάδες 6)

Από τις **τρεις (3)** ερωτήσεις να απαντήσετε **ΜΟΝΟ** στις **δύο (2)**.
Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με τρεις (3) μονάδες.

1. **α)** Ο αρχαίος ιστορικός Ηρόδοτος ονόμασε την Αίγυπτο «δώρον του Νείλου». Να γράψετε **τρεις (3)** λόγους που να δικαιολογούν την πιο πάνω άποψη. **(μον. 1,5)**
β) Να γράψετε **τρεις (3)** ιδιότητες που είχε ο Φαραώ στην αρχαία Αίγυπτο. **(μον. 1,5)**
2. **α)** Να αναφέρετε ονομαστικά τις **τρεις (3)** κοινωνικές τάξεις που υπήρχαν στην αρχαία Σπάρτη. **(μον. 0,75)**
β) Να γράψετε **δύο (2)** χαρακτηριστικά για κάθε κοινωνική τάξη. **(μον. 1,5)**
γ) Να εξηγήσετε τι ήταν ο λακωνισμός. **(μον. 0,75)**
3. Να γράψετε κατατοπιστικά σημειώματα για τα πιο κάτω:
α) Κώδικας του Χαμουραμπί (τι ήταν, πού ήταν γραμμένος, σε ποια γραφή, ποια η σημασία του) **(μον. 1)**
β) Οστρακισμός (τι ήταν, ποιος τον καθιέρωσε και γιατί, περιγραφή διαδικασίας) **(μον. 1)**
γ) Ελληνοταμίς (ποιοι ήταν, ποια αρμοδιότητα είχαν) **(μον. 1)**

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

(Μονάδες 6)

Από τις **τρεις (3)** ερωτήσεις να απαντήσετε **ΜΟΝΟ** στις **δύο (2)**.
Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με τρεις (3) μονάδες.

1. Αφού διαβάσετε το πιο κάτω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα εξής:
α) Να γράψετε **δύο (2)** κοινωνικές αλλαγές που επέφερε η κοπή νομίσματος κατά τον Β΄ αποικισμό σύμφωνα με το πιο κάτω παράθεμα. **(μον. 1)**
β) Να αναφέρετε **δύο (2)** κριτήρια με τα οποία γινόταν η επιλογή χώρου κατά τον Β΄ αποικισμό. **(μον. 1)**
γ) Ποιος χώρος ονομάστηκε Μεγάλη Ελλάδα και γιατί; **(μον. 1)**

Μια δεύτερη θεμελιώδης καινοτομία υπήρξε η κοπή μεταλλικού νομίσματος (χρυσού και αργυρού), γεγονός που συνέβαλε αποφασιστικά στην ανάπτυξη των διεθνών συναλλαγών. Η ανάπτυξη της νομισματικής οικονομίας επρόκειτο να επιφέρει σύντομα βαθιές κοινωνικές αλλαγές. Αφενός, αποδυνάμωσε τους μεσαίους και μικρούς καλλιεργητές, οι οποίοι ως τότε συνήθιζαν να προμηθεύονται τα απαραίτητα από τις τοπικές αγορές μέσω ανταλλαγής προϊόντων, αφετέρου, συνέβαλε στη διαμόρφωση τάξεων: των εμπόρων, των αργυραμοιβών, των τοκογλύφων.

M. Veggeti, *Ιστορία της Φιλοσοφίας*, Εκδόσεις Τραυλός, 2003, σ. 17

2. Αφού διαβάσετε το πιο κάτω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα εξής:

α) Να γράψετε **τέσσερις (4)** λόγους για τους οποίους οι Έλληνες νίκησαν στη μάχη του Μαραθώνα (490 π.Χ.) και στη ναυμαχία της Σαλαμίνας (480/79 π.Χ.) σύμφωνα με το πιο κάτω παράθεμα. **(μον. 1)**

β) Να γράψετε τα ονόματα των Ελλήνων αρχηγών στη μάχη του Μαραθώνα και στη ναυμαχία της Σαλαμίνας. **(μον. 0,5)**

γ) Ποια σημασία είχε για τους Έλληνες η νίκη που πέτυχαν στον Μαραθώνα; **(μον. 1,5)**

Έχει χυθεί πολύ μελάνι για να δοθεί μια ολοκληρωμένη και αντικειμενική ερμηνεία της συντριβής των πανίσχυρων δυνάμεων της αυτοκρατορικής Περσίας κατά τις δύο εκστρατείες της στην Ελλάδα το 490 π.Χ. και το 480/79 π.Χ. Ο ανώτερος οπλισμός των Ελλήνων, η αποτελεσματικότητα της οπλικής φάλαγγας, η ιδιομορφία του χώρου των επιχειρήσεων σε ξηρά και θάλασσα, η πολιτική και στρατηγική ιδιοφυΐα προσωπικοτήτων, όπως του Μιλτιάδη, του Θεμιστοκλή και του Πausανία, υπήρξαν χωρίς αμφιβολία βασικοί συντελεστές των ελληνικών νικών.

Δ. Ν. Γαρουφαλής, *Περσικοί Πόλεμοι 490-479 π.Χ.*, εκδ. Περισκόπιο, Αθήνα 2003, σ. 214

3. Αφού διαβάσετε το πιο κάτω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα εξής:

α) Να γράψετε **τρία (3)** προβλήματα που αντιμετώπιζε ο λαός στην Αθήνα τον 6^ο αιώνα π. Χ., την εποχή του Σόλωνα, σύμφωνα με το πιο κάτω παράθεμα. **(μον.1,5)**

β) Να γράψετε πώς ονομάστηκε η σειρά των νόμων που εφάρμοσε ο Σόλωνας για να ανακουφίσει τους φτωχούς αγρότες. **(μον. 0,5)**

γ) Να αναφέρετε **δύο (2)** από τις διατάξεις που περιλάμβανε ο πιο πάνω νόμος. **(μον. 1)**

«... σημειώθηκαν ταραχές για μεγάλο χρονικό διάστημα ανάμεσα στους ευγενείς και τον λαό. Γιατί το πολίτευμα των Αθηναίων ήταν ολιγαρχικό από κάθε άποψη και πιο συγκεκριμένα οι φτωχοί ήταν υποδουλωμένοι στους πλουσίους, και οι ίδιοι και τα παιδιά και οι γυναίκες τους. (...) Όλη η γη ήταν στα χέρια των λίγων και αν δεν μπορούσαν να πληρώσουν το μίσθωμα, και οι ίδιοι και τα παιδιά τους γίνονταν δούλοι. Όλα τα δάνεια συνάπτονταν με αντάλλαγμα την προσωπική ελευθερία (του δανειζόμενου)... Η σκληρότερη λοιπόν και πικρότερη πλευρά του πολιτεύματος για πολλούς ήταν ο θεσμός της δουλείας, αλλ' όμως ήταν απογοητευμένοι και για άλλα πράγματα, γιατί μπορεί να πει κανείς ότι δεν υπήρχε τίποτε στο οποίο να συμμετέχουν.»

Αριστοτέλης, *Αθηναίων Πολιτεία*, Κεφ.2, Παράγραφοι 1-3

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

(Μονάδες 4)

Από τις **τρεις (3)** ερωτήσεις να απαντήσετε **ΜΟΝΟ** στις **δύο (2)**.
Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με δύο (2) μονάδες.

1. Αφού διαβάσετε το πιο κάτω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα εξής ερωτήματα:

α) Πού έχτιζαν τα εργαστήρια μαζί με τους ναούς τους οι Κύπριοι και γιατί; **(μον. 1)**

β) Να γράψετε **δύο (2)** αρμοδιότητες που είχαν οι θρησκευτικές αρχές σύμφωνα με το πιο κάτω παράθεμα. **(μον. 0,5)**

γ) Σε ποια μορφή εξήγαγαν τον χαλκό οι Κύπριοι την Εποχή του Χαλκού και γιατί; **(μον. 0,5)**

Θα περίμενε κανείς να βρει τόσους ναούς στο κεντρικό μέρος της πόλης, και όχι κοντά στο τείχος. Αυτή όμως η τοποθέτηση των ναών ήταν σκόπιμη, όπως σκόπιμη ήταν και η τοποθέτηση των εργαστηρίων κοντά στο τείχος για να μη μολύνουν την ατμόσφαιρα οι καπνοί του. Οι ναοί και τα ιερά τεμένη συγκοινωνούσαν κατευθείαν με τα εργαστήρια, γιατί η μεταλλουργία βρισκόταν κάτω από την άμεση επίβλεψη των ιερέων. Η μεταλλουργία βρισκόταν κάτω από την προστασία των «θεοτήτων των ταλάντων». Οι θρησκευτικές αρχές λοιπόν, εκτός από την ευλογία των εργαστηρίων θα είχαν κάτω από τον έλεγχο τους και την παραγωγή των ταλάντων, και γενικά την εξαγωγή του χαλκού, που ήταν η βάση της οικονομίας του τόπου.

B. Καραγιώργης, *Αρχαία Κύπρος*, Αθήνα 1978, σ.64

2. Αφού διαβάσετε το πιο κάτω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα εξής ερωτήματα:

α) Να αναφέρετε **δύο (2)** ταφικά έθιμα των κατοίκων της Σαλαμίνας κατά την Κυπροαρχαϊκή εποχή σύμφωνα με το πιο κάτω παράθεμα. **(μον. 1)**

β) Να γράψετε τα **δύο (2)** είδη τάφων που βρέθηκαν στη Νεκρόπολη της Σαλαμίνας. **(μον. 0,5)**

γ) Ποιοι θάβονταν στον κάθε τύπο τάφου; **(μον. 0,5)**

Η βασιλική Νεκρόπολη της Σαλαμίνας - μοναδική στην Κύπρο ως προς τον αρχιτεκτονικό τύπο των τάφων αλλά και των εθίμων - βρίσκεται δυτικά της πόλης. Δεν έχουμε αρχαιολογικές ενδείξεις των κτισμάτων της πόλης.[...] Είναι η περίοδος της Ασσυριακής κυριαρχίας και είναι εντυπωσιακό το γεγονός ότι παρατηρείται μια αναβίωση των ομηρικών εθίμων ταφής, αλλά και μια μνημειώδης επίδειξη δύναμης και χλιδής. Παρατηρούνται θυσίες αλόγων, που μεταφέρουν το νεκρικό κρεβάτι, όπως ακριβώς περιγράφονται στην ταφή του Πάτροκλου στην Ιλιάδα, ενώ τα αντικείμενα που συνοδεύουν τον νεκρό (λέβητες, θρόνοι) έχουν έντονη την ανατολίτικη ή την αιγυπτιακή προέλευση.

Εφημ. *Βήμα*, Κυριακή 29 Απριλίου 2001- Αρ. Φύλλου 12250

3. Η Κυπριακή Επανάσταση κατά των Περσών (499-498 π.Χ.) με επικεφαλής τον Ονήσιλο, αποτελεί σημαντικό σταθμό στην ιστορία της Κύπρου.

α) Να αναφέρετε **δύο (2)** αίτια της επανάστασης του Ονήσιλου εναντίον των Περσών. **(μον. 1)**

β) Να γράψετε **δύο (2)** συνέπειες που είχε για την Κύπρο η αποτυχημένη προσπάθεια του Ονήσιλου για αποτίναξη του περσικού ζυγού το 499 π.Χ. **(μον. 1)**

Η Διευθύντρια

Δρ Μαρία Γεωργίου